

Oligarkki
kiinnostui
Suomesta

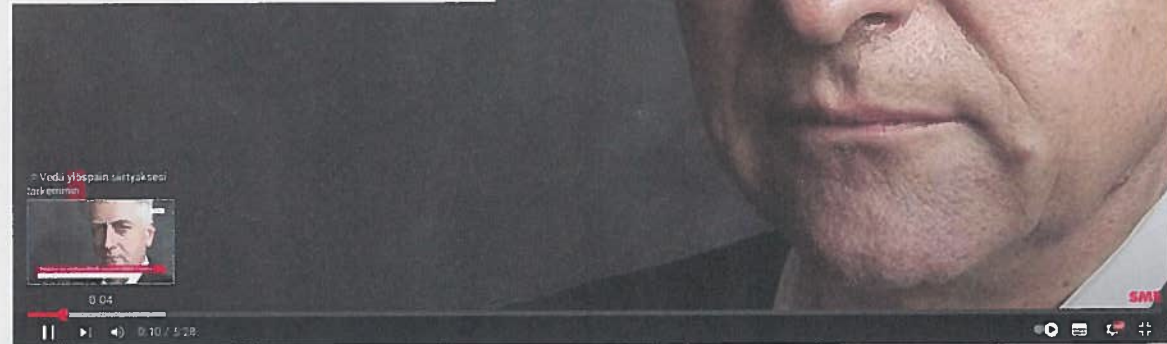
TUULEN TUOMAA

Suomen moneen kolkkaan nousee tuulimyllyjä, kun pyristelemme irti fossiilienergiasta. Puhtaan sähköntuotannon taustalta löytyy myös koukeroisia omistuskuvioita ja korruptiosta syytettyjä oligarkkeja.

Teksti **Katrina Lundellin, Lukáš Diko ja Jani Kaaro**
Kuvitus **Anu Nieminen**

Jozef Brhel nuorempi (yllä) ja Jozef Brhel ovat syytettyinä Mýtnik-aikeuden käynnissä. He kilistävät syyllistyneensä rikoksiin.

Tammikuussa 2021 Sysmän kunnanhallitus kuulutti yleiskaavasta. Mikäli kaava menee läpi, Rekolanvuorten alueelle, alle viiden kilometrin päähän Sysmän keskustasta, nousee viisi tuulivoimalaa. Lavat halkoisivat tuulta korkeintaan 235 metrin korkeudessa.

Pian kuitenkin tapahtui jotain erikoista, mitä Sysmän kunnanhallitus tuskin osasi ennakoita.

Sysmän tuulipuiston kaavoitusta oli hakenut pieni kotimainen yritys SolarWind by Janneniska Nastolasta. Päivä kuulutuksen jälkeen Prahaan rekisteröity sijoitusyhtiö ZMJ Sicav osti yhtiöstä 67 prosentin osuuden slovakialaisen tytäryhtiönsä E-Group A.s:n kautta.

Yhtiö ilmoitti investoivansa Suomeen 280 miljoonaa euroa. Rahalla oli tarkoitus rakentaa tuulivoimaa 300 megawatin edestä. Ilmoituksen mukaan Suomi on yhtiölle tärkeä etappi, kun se laajentaa toimintaansa ulkomailla.

Tuulivoimaliiketoiminta siirtyi uuteen yhtiöön, Solarwind Finlandiin. Paperilla se vaikuttaa olevan pitkälti sama yhtiö kuin Solarwind by Janneniska, mutta omistus on Tšekissä ja sen hallituksessa istuu kaksi slovakialaista liikemiesistä.

Entä mikä oli sijoitusyhtiö ZMJ Sicav? Osa slovakialaisen **oligarkin** Jozef Brhelin valtavaa yritysrystä, tarkalleen ottaen eräänlainen sateenvarjo, jonka alle liikemiehen muita yrityksiä on koottu.

Vähänpä Sysmän kunnanhallitus tiesi, että vain muutama päivä ennen Rekolanvuorten tuulivoimapuiston

Mýtnik: Operaatio, jossa Slovakian keskusrikospoliisi pidätti valtion virkamiehiä ja uselta liikemiehiä korruptiosta ja rahanpesusta epäiltynä.

Oligarkia tarkoittaa harvainvaltaa. Kommunististen valtioiden hajoamisen jälkeen pieni liikemiesten joukko, oligarkit, rikastui hyvien poliittisten yhteyksiensä ansiosta ostamalla valtion omaisuutta ja keinoilemalla juuri avatuilla markkinoilla. Suomalaisille oligarkit ovat tuttuja erityisesti Venäjältä.

kuulutusta Slovakian keskusrikospoliisi pidätti Brhelin. Hän joutui niin sanotussa **Mýtnik**-aikeudenkäynnissä syyteeseen korruptiosta ja rahanpesusta. Syyteen rahanpesusta sai Brhelin itsensä lisäksi myös tämän poika **Jozef Brhel nuorempi**.

Epäillyt rikokset liittyivät Slovakian taloushallinnon it-hankintoihin, joista Brhelin epäillään lypsäneen rahaa Maltalla, Kyproksella ja Tšekissä toimivan yritysverkoston kautta. Poliisiin arvion mukaan Slovakian valtio menetti sotkussa noin 42 miljoonaa euroa.

Soitto Kimmo Kailalle

Marraskuussa 2022 *Seura* soitti vinkin perusteella Sysmään kaupunginhallituksen puheenjohtajalle. Sysmässä oltiin kaupoista autuaan tietämättömiä: hankehakijana toimi SolarWind by Janneniska ja tuulipuiston tuleva omistaja oli tanskalainen Eurowind Energy.

Lisätietojen saamiseksi täytyi soittaa **Kimmo Kailalle**. Hän on sekä SolarWind by Janneniskan että Solarwind Finlandin toimitusjohtaja.

Tuut-tuut.

Tuut-tuut.

Onko Kimmo Kaila? Täällä Seura-lehden toimittaja Katriina Lundelin. Kuka tätä Sysmän hanketta oikein hoitaa?

"Sysmä on yksi vanhemmista hankkeistamme eli sitä hoitaa SolarWind by Janneniska. Uusi yhtiömme Solarwind Finland ei ole siinä mukana."

Minulle on kerrottu, että Solarwind Finlandin

On vaikea hahmottaa, mitä isoihin rahoihin tottuneet slovakialaiset tekevät Suomen tuulivoimamarkkinoilla.

omistaa slovakialainen E-Group, jonka taas omistaa Brhelin perhe. Brhel on Slovakiassa syytteessä rahanpesusta. Pitääkö tämä paikkaansa?

"Meillä ei ole omistajina eikä omistajien omistajina ketään rikoksista epäiltyä. Siinä vaiheessa, kun teimme yrityskaupat, nämä Brhelit eivät ole olleet omistajia."

"Tämä väite on esitetty meillekin, ja olemme saaneet E-Groupilta selvityksen, jonka mukaan osakkeet on myyty. E-Groupin omistaa 100-prosenttisesti toimiva yritysjohto eli **Anton Bielik**. Tämän tiedon olemme ilmoittaneet myös Suomen viranomaisille."

Apua Slovakiasta

Hieman ennen soittoa Kimmo Kailalle *Seura* otti yhteyttä slovakialaisiin tutkiviin toimittajiin, jotka tuntevat Jozef Brhelin yritysrystä läpikotaisin. Investigative Center for Ján Kuciakista meille vastasi julkaisun päätoimittaja, kollega Slovakiasta.

Aloimme vaihtaa tietoa ja asiakirjoja.

Kailan kertoma erosi siitä, mitä asiakirjat Slovakiassa ja Tšekissä näyttivät.

E-Groupin osakkeet omisti tšekkiläinen ZMJ Sicav. E-Group on Brhelien tärkeimpiä yhtiöitä yritysrystä sisällä. Asiakirja on päivätty lokakuussa 2022.

ZMJ Sicavin omistukset taas johtivat kolmeen eri yritykseen ja Brhelien yksityiseen trustirahastoon. Patria Invest on rekisteröity Slovakiaan, Pilpatria Investments Kyprokselle ja Muntila Slovakia Tšekkiin, jossa myös perheen trusti sijaitsee. Monimutkaisessa omistuskuviossa on kuitenkin yksi selvä piirre: yrityksistä jokainen on Brhelin perheen omistuksessa.

EU:n rahanpesudirektiivi vaatii, että yrityksen **tosiasiallisista edunsaajista** tehdään kaupparekisteriin ilmoitus. Slovakiassa lakia tulkitaan niin, että yksissä tuumin toimivat omistajat tulkitaan edunsaajiksi, mikäli heidän omistuksensa ylittävät 25 prosentin rajan. Lisäksi maan oikeusministeriöllä on avoin rekisteri valtion bisneskumppanien edunsaajista. Tiedot voi pienellä salapoliisityöllä tarkistaa vaikka Siiri Sysmälinen.

Ilman slovakialaista rekisteriä omistuskuvioiden seuraaminen olisi piinallista. Suomessa EU-direktiivi on kirjattu lakiin löperömmiin: vain yksinään yli 25 prosenttia omistava henkilö on edunsaaja. Brhelien omistukset taas on pilkottu pieniin osiin perheenjäsenten kesken. Porsaanreiän vuoksi Brhelien kytköstä on Suomen kaupparekisteristä mahdotonta löytää.

Slovakit Suomessa

Kun Jozef Brhel pidätettiin tammikuussa 2021, hän luopui tehtävistään ZMJ Sicavin johdossa. Tilalle

astui energia-alan insinööri Anton Bielik Dunajská Lužnásta.

Bielik istuu myös neljän suomalaisyrityksen hallituksissa: Solarwind Finlandin, Kausalan Energian, Suomenjoen Energian sekä Kymin tuulienergian. Hallituskumppanina hänellä on myös toinen Brhelien yhtiöistä tuttu nimi, **Igor Trebatický**.

Bielikin historia Brheleihin kytkeytyvissä yhtiöissä alkaa vuodesta 2008 energiayhtiö ENE-TEP:n hallituksessa. Kytkökset vahvoihin oligarkkeihin, joilla on tiiviit välit poliittikoihin, juontavat tätäkin pidemmälle.

Vuodesta 1996 Bielik istui valtio-omisteisen energiayhtiön, Paroplynový cykluksen, hallituksessa. Yksityistämisen jälkeen vuonna 2004 yhtiö päättyi aggressiivisena markkinahaina tunnetun Penta-konsernin salkkuun – Bielikin jatkaessa yhtiön palveluksessa. Yksi Pentan perustajista ja omistajista on **Jaroslav Haščák**, oligarkki, joka hänkin on syytettyinä talousrikoksista toisessa oikeusjutussa.

On vaikeaa hahmottaa, mitä isoihin rahoihin tottuneet slovakialaiset toimijat tekevät Suomen tuulivoimamarkkinoilla. Solarwind Finland ei nimittäin tulipuittoja omista, vaan sen bisnes on konsultoida kaava- ja lupa-asioissa.

Kolme muuta Bielikiin ja Trebatickýn suomalaisyhtiöistä – siis Kausalan Energia, Suomenjoen Energia ja Kymin Tuulienergia – on perustettu tuulivoimahankkeiden pohjiksi, mutta tilinpäätökset näyttävät ohuulta. Kun mitään ei ole rakennettu, ei suurta rahaliikennettä ▶

Tosiasiallinen edunsaaja:

Rahanpesulain termi henkilöille, jotka käyttävät yrityksessä merkittävää määräysvaltaa.

Kuka ihmeen Jozef Brhel?

JOSEF BRHEL VANHEMPI toimi valtiosihteerinä Slovakian talousministeriössä vuosina 1994–1998 osana itsevaltaisen pääministeri **Vladimír Mečiarin** hallintoa. Aikakautta leimasi hallinnon epädemokraattisuus ja yksityistämisyrittely, jossa valtion omaisuutta siirrettiin pienen HZDS-puoluetta lähellä olevan Joukon omistukseen. Brhel toimi myös HZDS:n kansanedustajana vuosina 1998–2003.

Vuodesta 2005 Brhel on useiden lähteiden mukaan ollut smer-puolueen tärkeimpiä taustavaikuttajia ja rahoittajia. Väitetään myös, että hyvät yhteydet politiikkaan ovat taanneet hänelle rahakkaita sopimuksia valtion kanssa. *Forbes* on listannut Brhelin Slovakian 18. rikkaimmaksi henkilöksi 200 miljoonan euron omaisuudella (2021).

Smer-puolueen pääministeri **Robert Fico** joutui eroamaan vuonna 2018 sen jälkeen, kun tutkiva toimittaja **Ján Kuciak** murhattiin. Vuoden 2020 parlamenttivaaleissa smer hävisi ja valtaan nousi uusi korruptionvastainen hallitus. Vuoden 2021 alussa Brhel asetettiin syyteeseen rahanpesusta ja korruptiosta. Mýtnik-aikeudenkäynnissä on syytettyinä myös Slovakian taloushallinnon entinen johtaja.

Lukáš Diko, Katriina Lundelin

ole. Tilinpäätöksissä näkyy lähinnä maanvuokraussopimuksia, pieniä konsernilainoja ja maltillisia pääomasijoituksia.

On kuitenkin yksi hanke, jonka perusteella liike- miesten toimintaa voi yrittää hahmotella.

Posion tuulissa

Vuonna 2014 Brhelien omistama E-Group julkisti investoivansa tuulipuiston kehittämiseen Suomessa. Posiolle nousisi 15 miljoonalla eurolla kolme tuulimyllyä.

Myöhemmin samana vuonna suunnitelma laajeni. Yhtiö rakentaisi neljä tuulimyllyä myös Kuusamon puolelle. Yhteisteholtaan 23,1 megawatin hankkeet toteuttaisi Posion Energia – suomalainen yhtiö, jonka slovakit olivat ostaneet.

Vuonna 2016 Posion Energia allekirjoitti 29,7 miljoonan euron lainasopimuksen Slovenská sporiteľňa -pankin kanssa. Tuohon aikaan Slovakian pääministerinä toimi **Robert Fico**, jonka hallintoon Brhelillä oli läheiset suhteet. Valtionlaitos Eximbanka – samankaltainen vienninedistämisputiikki kuin Suomen Business Finland – antoi lainalle valtiontakauksen.

Posion Energian emoyhtiön Posio Slovakian piti rahoittaa itse kolmasosa 43 miljoonaa maksavan hankkeen kustannuksista. Tämän jutun kirjoittajilla on halussaan valtiontakauksesta kirjoitettu sopimus, josta tiedot on varmistettu.

Hanke näyttää kalliilta. Suomen tuulivoimayhdistyksen mukaan maatuulivoiman rakentaminen maksaa 1,2–1,5 miljoonaa megawattia kohden. Posion Energian kohdalla se tarkoittaisi 27,7–34,7 miljoonaa euroa. Summa vastaa sitä, minkä yhtiö vuonna 2015 Suomessa ilmoitti eli 35 miljoonaa. Kustannukset näyttävät siis kasvaneen vähintään kahdeksalla miljoonalla eurolla.

Syöttötariffi-

eli takuuhinta-järjestelmä otettiin Suomessa käyttöön vuonna 2011. Siinä valtio maksaa uusiutuvan energian tuottajalle tukena sähkön markkinahinnan ja tavoitehinnan välisen erotuksen. Järjestelmä sulkeutui marraskuussa 2017, jonka jälkeen uusia tuulivoimaloita ei ole hyväksytty mukaan.

Lainan saamisen jälkeen yhtiö lyhensi velkaansa toiselle saman konsernin yritykselle reilulla seitsemällä miljoonalla.

Investoinnin piti olla pioneerihanke, jolla slovakialaiset hankkivat jalansijaa Suomessa – miljoonien arvoisten hankkeiden odottaessa seuraavaksi toteutustaan. Tuotantotukeakin tippui **syöttötariffijärjestelmästä** vuonna 2017 yhteensä 3,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 vielä 2,9 miljoonaa. Silti myllyt myytiin eteenpäin jo kahden vuoden jälkeen.

Eximbankan ehtojen mukaisesti valtiontakauksia myönnettiin vain hankkeisiin, joihin yritys sitoutuu pitkäaikaisesti – siis vähintään kolmeksi vuodeksi. Posio Slovakian maksuerien piti jatkua vuoteen 2027. Miksi Eximbanka sitten suostui siihen, että valtion takaamasta hankkeesta luovuttiin jo kahden vuoden jälkeen?

”Jokainen hanke arvioidaan kokonaisuutena. Projektit kehittyvät ja muuttuvat ajan kuluessa. Eximbankan on reagoitava muutoksiin joustavasti”, Eximbankasta vastattiin. Muita yksityiskohtia kieltäytyttiin pankkisalaisuuden nojalla kommentoimasta.

Myyntikuviossa on muutakin kiinnostavaa. Posio Slovakia ilmoitti myyntivuonna (2018) yli 43 miljoonan euron edestä kuluja, joihin lukeutuu muun muassa Pow-enin, toisen Brhelien yhtiön, antama melkein 11 miljoonan laina. Ennen ja jälkeen kauppojen yhtiön liiketoiminta on ollut muutamien satojen tuhansien arvoista nappikauppaa.

Siirto uudelle omistajalle, luxemburgilaiselle Naev-Solventus-rahastolle, tapahtui sekin mutkan kautta. Omistus pyöritettiin tšekkiläisen Tourbillon Invest Sicavin kautta – tämänkin rahaston slovakialaiset toimittajat ovat kytkeneet Brheleihin. Se osti Posion Energian 44 miljoonalla eurolla. Lopullinen kauppa Tourbillonin ja luxemburgilaisen Neavin kanssa syntyi 53,3 miljoonan euron hintaan.

Syytä lainojen ketjuttamiselle eri yhtiöiden kautta on vaikeaa osoittaa varmaksi, mutta slovakialaiset ja tšekkiläiset tutkivat toimittajat ovat jo aiemmin huomanneet kaavan Brhelien yhtiöissä – rahaliikenteen veivaaminen tšekkiläisten sijoitusrahastojen kautta viittaa verosuunnitteluun.

Yhtiöt myös vaihtavat hallituksiaan ja nimiään kuin hikistä paitaa, mikä tekee niiden seuraamisesta entistä vaikeampaa.

Yritysrakenne uusiksi

Marraskuun 20. päivä 2022 tapahtui käänne. Brhelit katosivat E-Groupin tiedoista Slovakian julkisten yhteistyökumppanien rekisteristä. Ainoaksi edunsaajaksi oli kirjattu Anton Bielik. Tästä kaupasta Kimmo Kaila aiemmin puhui.

Asiakirjan mukaan E-Groupin osakkeet on myyty E-Group Investments Sicaville – jälleen yksi tšekkiläinen

”Edunsaajarekisterin tilanne on Suomessa heikko. Se ei palvele avoimuutta.” – Saara Hietanen, Finnwatch

sijoitusrahasto. Se on perustettu kesäkuussa 2022 – 1,5 vuotta Solarwind-kauppojen jälkeen.

Päätösvaltaa rahastossa käyttää Bielik. Puolet tulovirtoihin oikeuttavista investointiosakkeista on kirjattu slovakialaisen Orquesta partnersin nimiin. Joulukuun alussa ZMJ Sicav lakkautettiin ja sijoitusrahaston tilalle perustettiin tavallinen osakeyhtiö.

Onko todella niin, että Brhelien kytkös on siivottu E-Groupista ja sitä kautta myös suomalaisista yhtiöistä?

Orquesta partnersin omistajat **Tomáš Lysina**, **Rastislav Roško** ja **Stanislav Fuňa** ovat toimineet Brheleihin kytketyissä yrityksissä vuosia. Lysina on toiminut Jozef Brhelin yhteistyö- ja bisneskumppanina sekä edustanut häntä lakifirmansa kautta.

Lysinän nimi on noussut esiin myös Mýtnik-oikeudenkäynnissä, vaikka häntä ei mistään rikoksesta syytetä. Tutkinnassa poliisia avusti yksi syytetyistä, **Michail Suchoba**.

Slovakialaisen *Plus 7 dní* -lehden mukaan Suchoba väitti oikeudenkäynnissä, että it-yhtiöiden epäilyllä veivauksen, jolla rahaa nyhdettiin ohjelmistolisenssien avulla Tšekkiin, Maltalle ja Kyprokselle, keksivät Lysina ja eräs toinen juristi. Yritysten välisen rakenteen loivat Suchoban mukaan juuri Brhelit.

Sekä Bielikillä että Lysinalla on pitkä historia Jozef Brhelin kanssa. Vaikuttaako Brehl yhä yrityksen taustalla? Entä miksi Lysina, jonka Suchoban yhdisti Mýtnik-juttuun, on yrityksessä mukana?

Oli aika läheistä kysymyksillä Anton Bielikiä.

Kaikki kunnossa?

Ensimmäinen vastaus Anton Bielikiltä saapui sähköpostilla 30. marraskuuta. Hän kertoi mielellään pitkästä bisnesurastaan ja siitä, ettei ZMJ Sicavilla ole enää yhteyttä hänen yritykseensä. Kysymykset hänen sidoksistaan Brheleihin jäivät ensin vastaamatta.

Vastauksen muotoili puolitoista viikkoa myöhemmin sähköpostilla Bielikin ja E-Groupin PR-konsultti – joka on muuten sama henkilö, jonka palveluksia Brhel on vuosia käyttänyt.

”Brhel on pitkäaikainen liikekumppanini, mutta nyt tiemme ovat eronneet. Olen nyt perustanut oman sijoitusrahaston, joka on luonnollinen jatkumo pitkällä urallani energiabisneksessä”, kuului Bielikin vastaus.

Tomáš Lysinaa koskevat kysymykset Bielik välitti Lysinalle itselleen. Parin päivän kuluttua Lysina vastasi aivan eri sävyisellä viestillä. Hän väitti, että tietomme Suchoban lausunnoista ovat epätosia, herjausta. Hänellä ole mitään tekemistä Mýtnik-jutun rahanpesun kanssa. Uhkasi vielä oikeudella.

Läpinäkyvyys vaarassa

EUROOPAN UNIONIN rahanpesudirektiivi jättää jonkin verran liikkumavaraa, kuinka yhteistä lainsäädäntöä tulee tulkita jäsenmaissa. Osalla jäsenmaista on avoimia rekistereitä, joista edunsaajatietoja voi tarkastella kuka tahansa. Tolset jäsenmaista ovat rajoittaneet tiedonsaantia – Suomen linja on yksi EU:n tiukimmista.

”Edunsaajarekisterin tilanne on Suomessa heikko. Se ei palvele yleisöjulkisuutta ja avoimuutta”, sanoo veroasiantuntija **Saara Hietanen** Finnwatchista. Kansalaisjärjestö tutkii Suomessa toimivien yritysten vastuullisuutta ihmisoikeus-, ilmasto- ja verokysymyksissä.

Suomen rahanpesulain perusteella edunsaajatietoja luovutetaan vain viranomaisille, kuten poliisille, ja sellaisille taholle, joilla on velvollisuus tunnistaa asiakkaansa, kuten pankkeille ja vakuutusyhtiöille, sekä medialle. Esimerkiksi kansalaisjärjestöille ei verovälittelyn tutkimiseen luovuteta rekisteritietoja.

”Suomi on monien taloudellisten tietojen osalta melko avoin maa. On omituista, että edunsaajatietojen suhteen on otettu niin tiukka kanta.”

Edunsaajatietojen saaminen muissakin EU-maissa uhkaa heikentyä, sillä EU-tuomioistuin antoi 22. marraskuuta 2022 tuomion, jonka mukaan avoin pääsy edunsaajarekistereihin rikkoo perusoikeuksia. Rekisterit antavat EU-oikeuden mukaan liikaa tietoa yksityishenkilöiden taloudellisesta tilanteesta.

Oikeuden käsittelemä valitus koski Luxemburgin kansallista lainsäädäntöä, ja maa on jo sulkenut rekisterinsä.

”Rekisteriavoimuus saattaa muissakin EU-maissa alkaa kehittyä suljempaan suuntaan.”

Mikä sitten olisi sopiva määrä avoimuutta? Finnwatch on vaitinut, että edunsaajarekisterin ilmoitusvelvollisuuden rajaa tulisi laskea 25 prosentista 10 prosenttiin omistajan osakeomistuksesta ja äänivaltaisuudesta.

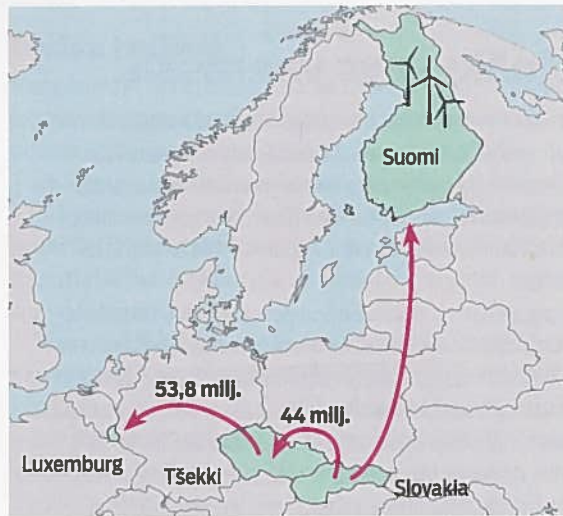
”Lisäksi rekisteristä tulisi tehdä kokonaan julkinen poistamalla käyttötarkoitukseen liittyvät rajoitukset sekä tietopyynnöistä perittävät maksut.”

Finnwatchin ehdotusten lisäksi parannus voisi myös olla samankaltainen järjestelmä kuin Slovakiassa. Ainakin julkisia hankkeita tekevien yhtiöiden tulisi kuvata yrityksen koko omistusrakenne. Nyt Suomessa saa pyytämällä – jos yllipäänsä on tietoon oikeutettu – lyhyen ilmoituksen, jossa on edunsaajan nimi tai vain tieto siitä, ettei edunsaajia ole tunnistettu.

”Avointen rekisterien sulkeminen on todella nurinkurista, kun juuri on päästy tilanteeseen, että EU-tasolla saa tietoa hiukan avoimemmin. Edunsaajatiedot liittyvät moneen muuhunkin kuin rahanpesun valvontaan: muihin talousrikoksiin, pakotteiden kiertämiseen, verovälittelyyn ja korruptioon.”

Katrina Lundelin

Kansalaisilla ei ole hankkeen varhaisessa vaiheessa mahdollisuutta arvioida, kuka kuntaan rakentaa.

Kun Posion Energian osakkeet myytiin Slovakiasta Tšekin kautta Luxemburgiin, Tomáš Lysina oli Tourbillonin hallituksessa.

"Minua kuultiin todistajana, ja esitin poliisille yli 600 sivua kirjallista todistusaineistoa, joka osoittaa, etten ollut millään tavalla osallisena, suoraan tai epäsuorasti, Mýtnik-jutussa tutkittujen yritysten perustamisesta tai hallinnoimisesta."

Lysina kuitenkin tarjoutui tapaamaan tämän jutun slovakialaiset toimittajat kasvotusten. Näin tapahtui: keskustelu hänen yhteyksistään Brheleihin jatkui hänen lakifirmansa toimistolla.

"Tällä hetkellä bisneskumppanuudet Brhelien kanssa ovat eräällä tavalla loppuneet", Lysina selitti.

"Eräällä tavalla" tarkoittaa, että Lysinalla on yhä Brhelien kanssa joitain kehityshankkeita, kuten hän keskustelun edetessä myönsi. E-Group Investmentsiin hän sanoi sijoittaneensa vain omaa rahaansa, eikä hänellä ole ainakaan toistaiseksi valtaa yrityksen päätöksentekoon. Orquesta partnerssakin hän edustaa vain itseään.

Samana päivänä, kun Seuran kollegat istuivat puhumassa Lysin kanssa muun muassa Tourbillon Sicavista, Tšekissä tehtiin yritysjärjestely: Tourbillon muutettiin rahastosta osakeyhtiöksi, jonka hallituksessa Lysina istuu. Tätä hän ei nähnyt aiheelliseksi mainita.

Lisää läpinäkyvyyttä

Palataan Suomeen. Sysmän tuulivoimahankkeen on jo lunastanut tanskalainen Eurowind, eikä Bielikin ja kumppaneiden Solarwind Finland lopulta liittynyt siihen muuten kuin toimitusjohtaja Kimmo Kailan kautta. Sysmän yleiskaavasta ja siten myös Rekolanvuorten tuulivoimaloista päättää lopulta kunnanvaltuusto.

Mitä väliä sillä on, kuka mitään omistaa?

Solarwind Finland ei omista tuulipuistoja, mutta kansalaisilla ei hankkeen varhaisessa vaiheessa ole

mahdollisuutta arvioida, kuka kuntaan on kulloinkin rakentamassa – tieto julkaistaan vasta, kun kaavahanke on edennyt riittävän pitkälle.

Suomalaisella yrittäjällä Kimmo Kailalla ja slovakialaisilla sijoittajilla näyttää myös olevan eri käsitys siitä, mitä he täällä tekevät. Kaila kertoi, ettei hänellä ole mitään tietoa suurista investoinneista Suomeen. Bielik taas on aikeissa tulla Suomeen useilla kymmenien miljoonien arvoisilla hankkeilla – jos aiheet muuttuvat lihaksi, investoinnit näkyvät Kausalan Energian kaltaisissa tuulipuistoyhtiöissä.

Kaksi Bielikin suomalaisyhtiöistä, Kausala ja Suomenjoki, on jo myyty samaiselle Tourbillonille, jonka kautta Posion Energiakin aikanaan pyöritettiin. Ja myös myyty eteenpäin. Niiden lopullisesta omistajasta Anton Bielik kieltäytyi antamasta lisätietoa, sillä osakkeiden siirto on kesken.

Tulevien tuulivoimapuistojen kohdalla on yhä väliä, kenelle voitot hankkeista päätyvät ja mistä raha investointeihin tulee. Monimutkaisiin yritysjärjestelyihin liittyy myös riski **aggressiivisesta verosuunnittelusta**. Lainaamalla rahaa konsernin tytäryhtiöille saadaan yhtiön tulos viritettyä minimiin, eikä maksettavaa valtion kassaan jää. Siinä pelissä voivat hävitä niin suomalaiset, slovakialaiset kuin tšekkiläisetkin veronmaksajat.

Posion Energian myymistä, talouslukuja ja lukuisia lainoja Anton Bielik kieltäytyi liike- ja pankkialaisuuteen vedoten kommentoimasta. Hän sanoi ainoastaan, että investointi maksoi 42 miljoonaa, kuten tilinpäätöksistä näkyy. Entä puhuiko hän totta sanoessaan, että hän ja Jozef Brhel ovat lähteneet eri teille?

Tämän jutun lähtiessä painoon Bielik istui yhä slovakialaisten ENE-TEP:n ja Prva rozvojojan hallituksissa. Ne ovat yhä osa Brhelien valtavaa bisnesimperiumia. ■

Aggressiivinen verosuunnittelu

tarkoittaa yritysten keinokeinoisia järjestelyitä, joiden avulla verojen maksua pyritään välttelemään hyödyntämällä eri maiden verokantoja ja lainsäädännön porsaanreikiä.

Investigative Center for Ján Kuciak (ICJK)

SLOVAKIALAINEN voittoa tavoittelematon media Investigative Center for Ján Kuciak (ICJK) keskittyy tutkimaan muun muassa korruptiota, verovälttelyä sekä järjestäytyneitä ja rajat ylittävää rikollisuutta. ICJK tekee yhteistyötä paikallisten ja ulkomaisten medioiden kanssa sekä osallistuu toimittajien suojelemiseksi perustettuun järjestelmään Slovakiassa.

ICJK perustettiin vuonna 2018 slovakialaisen toimittajan **Ján Kuciakin** muistolle sen jälkeen, kun hänet ja hänen kumppaninsa **Martina Kušnírová** murhattiin. Juuri ennen kuolemaansa Kuciak selvitti Slovakian hallituksen kytköksiä Italian mafiaan.

Seurapuoti.fi

– ostospaikkasi verkossa!

- Laukkuja ja asusteita
- Koruja
- Tarvikkeita kotiin ja vapaa-aikaan
- Tietokirjoja

TARJOUKSI JOKA
KUUKAUSI!

REKISTERÖIDY OSOITTEESSA **SEURAPUOTI.FI**

ja päivitä sähköpostiosoitteesi sekä markkinointilupa, niin saat tarjoukset sähköpostiisi ensimmäisten joukossa!

OTAVA
MEDIA